

Fact-checking: Je země placatá? – zadání

Fact-checking – česky ověřování faktů nebo pravdivosti zpráv – je činnost, kterou na jedné straně u politiků provádějí specializované týmy odborníků (viz například projekt Demagog.cz či Manipulátoři), ale na druhé straně jde současně o činnost, která je pro pobyt v současném světě zcela nezbytná. Cílem žáků je u uvedených tvrzení zjistit, zda jsou pravdivá, či nikoli, dohledat k nim adekvátní zdroje a o těchto zjištěních nakonec diskutovat se spolužáky.

Příklad způsobu analýzy tvrzení:

Ověřovaný fakt	Pravda / Nepravda	Zdroje	Argumenty
Očkování způsobuje autismus.	Nepravda	<p>Zdravotnický deník je odborné médium, zprávy v něm by měly být důvěryhodné</p> <p>https://www.zdravotnickydenik.cz/2017/06/zpusobuj-e-ockovani-autismus-odpoved-jasna-stale-vyvolava-emoce/</p> <p>Web veřejnoprávního média odkazuje na vědeckou studii</p> <p>https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/2752145-ockovani-nezpusobuje-autismus-dukaz-prinesla-studie-na-vice-nez-pul-milionu-detech</p> <p>Web Ministerstva zdravotnictví je možné považovat za seriózní zdroj informací</p> <p>http://www.mzcr.cz/verejne/dokumenty/myty-a-fakta-o-ockovani_17082_4011_5.html</p>	<p>„Původ tvrzení o souvislosti mezi očkováním a autismem pochází ze studie Andrew Wakefielda publikované v roce 1998 v britském časopisu Lancet ... Po třech letech důkladných nezávislých výzkumů bylo prokázáno, že studie byla záměrně klamavá, zavádějící a byla z Lancetu stažena. Následně byl Wakefield vyškrtnut z registru lékařů a byla mu odejmuta lékařská licence.“ (Zdroj: MZ)</p>

Argumenty mohou žáci vykopírovat ze svých zdrojů nebo formulovat samostatně. Je nutné je ale zdrojovat. U zdrojů pak uvádí, proč je považují za důvěryhodné či naopak manipulativní.

Pracovní tabulka pro žáky:

Ověřovaný fakt	Pravda / Nepravda	Zdroje	Argumenty
Země je placatá.			
Neutrino jsou rychlejší než světlo, proto umožňují cestovat časem.			
Američané nikdy nepřistáli na měsíci.			
Romové nemusí platit v lékárně za léky.			
Očkování vyvolává astma.			

Učitel tuto tabulku vhodným způsobem nasdílí každému žákovi. Je výhodné pracovat s její digitální verzí.

Žáci mají 30 minut na vyplnění tabulky. Dalších deset minut pak diskutují o výsledcích a svých postupech se spolužáky. Výsledky této rozpravy odráží sebehodnoticí arch. Žák současně v tabulce vyznačí, které jeho argumenty spolužák uznává jako relevantní (zelená barva) a jaké nikoliv (červená barva).

